

Väljaandjad: Tõrva linnavalitsus, Helme vallavalitsus,
Hummuli vallavalitsus, Põdrala vallavalitsus
Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas
Trükk: AS Kroonpress;
Otsepost: OÜ Joon; Tiraaž: 3000
Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

JUUNI
1/2014

HELME

KIHELKONNALEHT

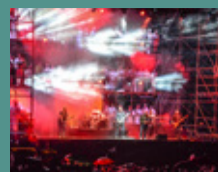
ARVAMUS:

Agu
Kabrits -
Cimze
kood

LK2

UUDIS

Tule-
Päevad
tulevad
taas

LK4

FOOKUS

Tõrva
Gümnaasium
- hariduslik
ühenduslülili

LK6-7

KULTUUR

Kaamerad
surisevad
kinomajas

LK9

PERSOON

Andrus
Lepikov
- täielik
elunautija

LK12

Üle 90 aasta tegutsenud kool sulges ukсед

5. juuni läks paljude Põdrala valla elanike jaoks ajalukku - helises viimast korda Pikasilla kooli koolikell. Lisaks sellele, et õpilased peavad sügisest harjuma uue kooliga, peavad õpetajad leidma endale uue töökoha.

Sandra Saar
Reporter

Pikasilla kooli direktor Mare Uibopuu rääkis, et selleaastane koolilõpuaktus oli pisut tavapäratum kui muidu. Huvasti jäeti väärika aja-looga kooliga. Selleks puhuks peeti maha südamlük aktus ning pärast olid kõik oodatud kohvilaua taha. Lisaks õpilastele ja õpetajatele olid kohal ka valla esindajad, lapsevanemad ja vilistlased.

Direktriss rääkis, et mitmed lapsevanemad helistasid veel pärast aktustki talle ja tänasid tehtud tööd eest ning rääkisid, kui kahju neil on, et kool kinni pannakse.

Sulgemine oli mõistlik otsus

Uibopuu ütles, et olukorra teeb veelgi tõõstitumaks see, et tegu on järjekordse asutusega, mis Pikasillas kinni pannakse. Sügisel sulges oma ukсед Pikasilla pood ja enne seda postkontor. Samas saab ta väga hästi aru volikogu otsusest ja on sellega igati nõus. „Koolis oli kuus klassi ja lapsi kõigest kümme. Järgmisel

aastal oleks pidanud panema kolm klassi kokku, aga see pole mõistlik. Lisaks oleks õpetajate koormus suurenenud,“ sõnas Uibopuu.

„Peale selle jääks lastel vajaka suhtlemisest omaealistega. See, et kool kinni pannakse, on mõistlik otsus. Loomulikult on kurb, aga pole midagi teha.“

Direktor sõnul liiguvad Pikasilla koolis õppivad lapsed kolmes suunas: kooli minnakse nii Tõrva, Riidajasse kui ka Rõngu. Seega minnakse haridust omandama suisa naabermaakonda.

Uut tööd raske leida

Kokku töötas Pikasilla koolis üheksa inimest. Neist kolm – kaks staažikat õpetajat ja direktor – täiskohaga. Üks õpetaja on pensionär ja viiel inimesel on ka paralleelselt teine töökoht.

Direktori ja kahe staažika õpetaja jaoks on tulevik aga üpris tume, sest peadagoogitööd lähipiirkonnas saada pole.

Uibopuu ütles, et esialgu ei teagi, mis edasi saab. „Kõik kohad on juba täis ja polegi kusagile minna.“

Direktor rääkis, et praegusel ajal

5. juuni oli viimane päev, mil Pikasilla kooli lapsed said oma koolimajja sisse astuda.

Foto:
Sandra Saar

kipub olema nii, et kõik on koondunud Tallinnasse ja Tartusse. „Aga Pikasilla inimene ju ei koli Tallinnasse. Seda oleks ebarealistlik nõuda,“ lausus ta.

Uibopuu teadis rääkida, et Pukka otsitakse gümnaasiumiosasse õppealajuhatajat, aga ainult poole kohaga. Ta ütles, et see jääb Pikasillast üsna kaugale ja sõitmine läheb kulukaks.

Hoone lähitulevik selge

Kunagi Pikasillas elanud, aga nüüd pensionipõlve Helmes

LASTETA KLASSID

Veebruari lõpus hääletas Põdrala volikogu Pikasilla kooli sulgemise poolt. Varasemalt oli kooli rahastusmudel teistsugune: riik arvestas raha jagamisel klassikomplekte. Nüüd eraldab riik vallale toetusraha, võttes aluseks õpilaste arvu. Sellise süsteemiga peaks moodustama kaks klassikomplekti. See aga tähendaks, et tuleks teha kaks liitklassi, kus koos oleksid 1.-3. klassi õpilased ja 4.-6. klassi

õpilased. Ametikohti oleks koolis uue süsteemi järgi 1,7, praegu on see arv 3,3.

Sel sügisel läheks Pikasilla kooli esimesse klassi üks laps, kahel järgneval aastal mitte ühtegi ja alles 2017. aastal kaks last, millele järgneval aastal üks ja 2019. aastal taas mitte ühtegi.

800 elanikuga Põdrala vallas on peale Pikasilla kooli ka Riidaja põhikool, kus õpib 40 last.

veetev Anne rääkis, et loomulikult on ka temal kahju, et jälle üks asutus oma ukсед sulgeb. „Aga mis sa teed, kui lapsi pole. Kahju on nüüd sellest, et lapsed peavad hakkama tundvalt kaugemal koolis käima. Eks see on nende jaoks uus olukord ja vajab harjumist,“ arvas Anne.

Põdrala vallavanem Aivar Uibu rääkis, et koolimaja lagunema ei jäeta ning hoone läheb lühiajalise lepinguga Pikasilla-Purtsi külaseltsi kätte, kes seda väga soovis. „Kindlasti me hoonet lagunema ei jäta ja vald toetab rahaliselt ka edaspidi.“

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid

hinnaga kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud reaietega ja asetseda piiranguvööndis.
Tel 56 111 900

Egon Ilisson
HKL vastutav väljaandja

Üks kõigi ja kõik ühe eest

Kui endine Tõrva linnapea Agu Kabrits mulle aastaid tagasi rääkis lennukast ideest koondada Tõrva linn ja ümberkaudsed vallad ühise ajalehe alla, suhtusin sellesse kui lihtsalt ühte positiivsesse ettevõtmisesse. Olin toona Eesti Üliõpilastelehe peatoimetaja ega tajunud veel ajakirjanduse mõõtmeid. 10 000 tiraažiga tudengilehe juhtimine, millest olid maakonnalehtedest suuremad vaid Pärnu ja Narva omad, oli lihtsalt üks tore ettevõtmine. Nii mõnigi kord sai toimetuses päeval kõvasti kirjutatud ainult selle eesmärgiga, et õhtul saaks süümeepinadeta tudengite ühistegevusi harrastada või lihtsalt õllelauda istuda.

Omaavalitsuste ühislehe tegemine tundus siis paratamatult õige, arvestades ka seda, et Tõrva, Helme ja Põdrala rääkisid tõsiselt ühinemise teemadel. Samas ei uskunud ma toona 24-aastase noormehena, et ühislehe uitmõtte teoks saamisel ma ise võiksin selles olulist rolli mängida. Ometi ma mõtlesin nii mõnelgi korral, et sellist ajalehte oleks kohalikele vaja. Mõni aeg hiljem selgus, et haldusterritoriaalseid ümberkorraldusi ei tule ja lehe idee läks kalevi alla.

Nüüd, esimest Helme Kihelkonnalehe numbrit kokku pannes, tunnen, et ajakirjandus on hoopis midagi muud kui lõbusate kooliseikluste kajastamine. Paraku olen ma selle augu endale ise kaevanud ja teiste sellesse kukkumist loota oleks narr. Minu tingimus ühislehte juhtima hakkamisel oli see, et leht peab olema tasuta ja jõudma võimalikult paljude inimesteni. Pidasin seda majanduslikult keeruliseks ettevõtmiseks ja seda suurem oli üllatus, kui tänavu talvel nõustusid omaavalitsusjuhgid selle tingimusega. Veel enam, kiideti heaks otsepostitus, mis tähendab, et kõik piirkonna inimesed ja ettevõtted leiavad selle postkastist (siinkohal üleskutse kõigile, kelle postkasti ajaleht ei jõua, sellest mulle teada anda). Paraku ei ole kõik imelihtne ja majanduslikult on lehe väljaandmine kulukas. Loodan, et lugejad annavad andeks, et see pole trükitud uhkele klantspaberile ja ajalehes on ka reklaamile pinda broneeritud. Aga just see annabki võimaluse piirata kulud minimaalseks ja toimetust elus hoida.

Mõni aeg hiljem selgus, et haldusterritoriaalseid ümberkorraldusi ei tule ja lehe idee läks kalevi alla

HKL-i esimene pääsuke võib jääda ka viimaseks, aga see oleneb Teie vastuvõtust, austatud lugejad. Ootan aktiivset tagasisidet ajalehe kohta. Selleks võite omaavalitsusjuhiga kohtumisel võtta tal nõõbist kinni ja öelda välja oma aus arvamus või kirjutada mulle aadressil kuldne@kuldne.com.

Täna on maalt poolt reportereid ja vägagi koostööaldis intervjuueeritavaid, kelle abil lood teoks said. Kaasautorite panus ajalehte on samuti hindamatu. Kuna aga juba Johann Voldemar Jannsen teadis, et leht ei ole kummist ja kõiki lugusid sellesse mahutada on võimatu, siis palun anda mulle teada enne kirjutama asumist teemad, mida sooviksite lehes kajastada. Sobivuse korral saan Teid aidata nii nõu kui jõuga ja planeerida lehe mahtu paremini.

Ilusat suve ja... armastage!

Agu Kabrits

Valgamaa Omaavalitsusliidu esimees, Õru vallavanem ja hingelt jätkuvalt tõrvalane

CIMZE KOOD

Tavatu pealkiri ja paljudele mõistmatu. Paljud mõtlevad kohe, et mis seos on sellel tänase piduliku kihelkonna ajalehe avanumbriga. Kohe püüan lahti seletada. Kood... sõnaraamat annab, et on tegu kokkuleppeliste sümbolitega, lühenditega, millega antakse edasi salajasi teateid ja samuti kasutatakse teksti lühendamisel kui ka leppemärkide süsteemi võtmene. Nii et päris põnev ja oodata oleks justkui midagi krimilaadset. Aga ei, sisu lahtiseletatult on väga lihtne, kuid selle koodi avamisele läheb aega, igatahes minul avanes see alles kirjutamisele eelneval nädalal. KOLMAINSUS Valgamaa mõistes: Valga, Otepää, Tõrva. Harjumuspärane ja igapäevane.

Oleme ühelt poolt nagu üks maakond, tervik, teisalt on olemas igal sammul tuntav konkurents. Konkurents on ju edasi viiv jõud, kuid kui me ei oska seda rakendada ühise eesmärgi nimel, võib see ka pärssida üksteise püüdlusi ja edusamme. Kõlavalt püüame kõike toimuvat nimetada koostööks, aga tegelikult on see reaaliajajõudude järjekordne positsioonide mõõduvõtt. Valgamaa Omaavalitsuste Liidu juhina püüan avatud tee leida kogu maakonna jaoks ja näha võrdsust ja võrdset kohtlemist kõigi kolme tõmbekeskuse vahel. Peaks olema nii, et iga linna, valla edusammud on meie kõigi ühine eesmärk ja püüdlus, mitte halastamatu rivaalitsemine. Meil on igaühel midagi väga ainulaadset ja kordumatu, kuid kahjuks teiste tegemistest teame vähe ja ka osalemine selles on suhteliselt tagasihoidlik.

Viimase paari nädalaga on Valgamaal tõesti väga palju toimunud, mille väärtuses ei tohiks keegi kahelda. Olin

ise Eesti lipu 130. juubeliüritustel Otepääl, kus kirikutäis rahvast pool kontserti laulis püsti kaasa isamaalisi laule. Seda kirjeldada ja sõnadesse panna on väga raske, seda peab ise nägema. Meie oma lipu väärtust hindas oma kohalolekuga kahjuks ainult 4 riigikogulast. Kuid kõige tähtsam sõnum on see, et Eesti lipp pühitseti just nimelt Valgamaal Otepääl. Maikuu viimasel päeval toimus Läti Valkas Liivimaa laulupidu, Cimze 200. sünniaastapäevale pühendatud kontsert, kus esmaettekandele tuli oratoorium „Ante Lucem“. Seal ma jõudsin tõdemuseni, et kui me räägime ärkamisaja suurkujudest C.R. Jakobson, Joosep Kapp, Andres Erleman, Aleksander Kunileid, Aleksander Läte ja paljud teised, siis me ei teagi, et nad on kõik Cimze seminaril kasvandikud. Jah, tõesti, Eesti kultuurilugu võlgneb suuremalt osalt tänu Cimze seminarile ja nende lõpetajatele. Suur on see teene, mida osutas Janis Cimze kahe naaberahva kujunemisel selleks, kes me praegu oleme. Sellepärast ka artikli pealkiri „Cimze kood“, ehk lahtiseletatult hakkas võrsuma üks taim, mis nüüd on kasvanud võmsaks puuks, nelja aasta pärast on aastaringe 100. Nüüd lõpuks, jõudes koduradadele, ei saa öelda, et me oleks kehvemad kui Valga ja Otepää kant. Meie võimas bränd ja kaubamärk on Mulgimaa. Alles lõppes mulgi III pidu Suislepas. Tore oli näha Helme Kihelkonna nelja omaavalitsuse lauljaid -

tantsijaid rongkäigus kui ka esinemas. Tunda on, et mulgindus on võetud omaks ja seda tegevust toetavad juba ka need, kes veel lähiminevikus arusaamist ei omanud, mis seos meil on Mulgimaa. Edasiminekuks selles vallas on ka nüüdseks Mulgi Kultuuri Instituudi kontor asukohaga Tõrvas, Mulgimaa suurimas linnas. Oli ju Helme kihelkonna ärkamisaja tuntuimaid ja määravamaid sündmusi kindlasti Helme konverents 1870. aastal, kus veel viimast korda „ühise laua“ taga olid Jakobson ja Hurt. Hiljem said neist tulihingelised vastased. Meie võimalus ja just nimelt oskus peab olema leida kompromiss kõigi osapoolte vahel, et ei korduks minevikus tehtud vead. Muidugi mõista see ei ole lihtne. Tihti põhjendatakse seda rahaliste vahendite nappusega.

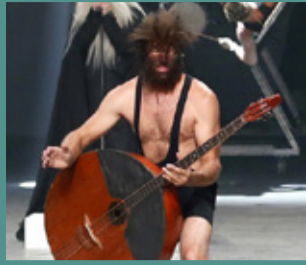
Kõlavalt püüame kõike toimuvat nimetada koostööks, aga tegelikult on see reaaliajajõudude järjekordne positsioonide mõõduvõtt.

Aga kui hästi mõelda, on kõik võimalik, kasvõi uue Helme Kihelkonnalehe sünni. Palju õnne maimukesele ja loomulikult pikka iga! Samm - sammult liigume ühtse Helme valla poole. Nii oleme võimsamad ja paistame paremini välja Mulgimaal, Valgamaal ja üle Eestimaa. Nii lihtne see Cimze kood ongi. Koodi võti on meie enda kätes.

KUU PILT

Hummuli rahvatantsurühma Hõbejuus naised jõudehetkel
Foto: Enn Mihailov

KAS TEADSID, ET...

Selleaastasel Tõrva Loitsul spektiaklit korraldab ansambel Winny Puhh tuli kokku juba aastal 1993

2078

Just nii palju on kokku lüpsilehmi ja noorloomi Hummuli Agrol juuni alguse seisuga

256

postkasti on Põdrala vallas

Ka kodu lähedal on võimalik aktiivselt puhata

Sandra Saar

Kes soovib nautida puhkust looduskaunis kohas, aga seejuures ei taha teise Eesti otsa sõita, siis tuleks seada oma sammud Pikasilla puhkealasse, kus kaunis looduses on võimalik aktiivselt aega veeta.

Pikasilla puhkeala eestvedaja Rein Reinsalu rääkis, et eelkõige on koht mõeldud inimestele, kes soovivad eemale linnakärast ja aktiivselt aega veetes puhata. Platsi peal on kolm kampingut ja kokku saavad öömaja 12 inimest. Kohapeal on ka köök, peosaal ja pesmisvõimaluse.

Vaba aega saab veeta sportides: olemas on staadion, jalgpalli- ja võrkpalliplats, rand, kajakkide ja paatidega sõitmise võimalus. Lisaks saab ka kala püüda.

Reinsalu ise käib seal samas tihti kalastamas ja tema sõnul ikka näkkab ka. Lisaks rääkis ta, et Pikasillas on seltskond kohalikke kalamehi, kes paar korda nädalas käivad kala püüdamas. „Nüüd palavate ilmadega pole neid näha olnud, aga muidu on nad kogu aeg kalastamas,“ lausub ta.

Võrtsjärve lõunatipus Põdrala vallas asuv Pikasilla puhkeala on hästi ligipääsetav ning strateegiliselt hea asupaigaga veete ääres (Väike Emajõe suudmes).

Parimatele ka poodium

Puhkeala eestvedaja teadis rääkida, et algselt oli see koht ehitatud ainult staadioniks. Sporti on saanud seal teha juba üle 40 aasta, kõik muu on viimaste aastate jooksul juurde ehitatud. Reinsalu sõnul käib inimesi puhkealal üsna tihti: pea iga nädalavahetus on plats rahvast täis. Eelmise aasta oli paar väiksemat ettevõtet ka enda suvepäevi Pikasillas veetnud. Reinsalu arvates on siin hea suvepäevi pidada, sest saab erinevaid võistlusi

korraldada. Olemas on ka poodium, kus saab parimaid autastada.

Tavaliselt inimesed, kes tee Pikasilla puhkealasse leiavad, on Reinsalu sõnul kaugemalt kohale tulnud. „Eelmisel aastal ma mõtlesin, et huvitav, kust need inimesed siia tee leidnud on. Siis ma uurisin ja tuleb välja, et info liigub suust suhu ja tavaliselt on inimesed, kes siin varem käinud, soovitanud,“ sõnas Reinsalu.

Külastajad viisakad

Reinsalu rääkis, et üldiselt on külastajad viisakad ja keegi lõhkuma midagi ei hakka ja sellega pole väga probleeme. Küll aga on

inimesed mugavad ja tahavad autoga võimalikult lähedale pääseda, kuigi liiklusemärgid keelavad otse platsile sõita. Eestvedaja rääkis, et läks kaks aastat aega enne, kui inimesed hakkasid selles suhtes korda pidama. „Muidu nad sõitsid autodega lausa staadionile,“ oli mees nõrduinud.

Puhkealal võivad ka kohalikud aega veeta ja tasuta kajakkidega sõita ning palliplatsil mängida. „Nüüd on koolivaheaeg ja noored mängivad praktiliselt igal õhtul siin võrkpalli. Ja kajakke võivad ka kõik inimesed tasuta kasutada,“ sedastas Reinsalu. Puhkeala juures on ka vabaõhulava koos pealtvaatajatele mõeldud pinkidega.

Annetusportaal toetamaks Valgamaa tervishoidu

Sihtasutus Terve Valgamaa on loonud internetilehekülje, et kaasata abivalmis inimesi meditsiini arendamisse. Hetkel kogutakse vahendeid emakaelavähi varajast avastamist võimaldava seadme jaoks.

Sihtasutuse Terve Valgamaa juhatuse liikme Ivar Undi sõnul on esimene projekt juba käimas ning selleks on kolposkoopi ostmine. Tegemist on väga vajaliku seadmega, millega on võimalik avastada varakult emakaelavähki, mida diagnoositakse Eestis igal aastal ligi 160 naisel. „Õigeaegne avastamine on eduka ravi jaoks ülioluline ning seadet saab transportida Valgast ka Tõrva ja Otepää tervisekeskustesse,“ rääkis ta.

„Sihtasutuse eesmärgiks on arendada ja parandada meditsiinvõimalusi kõigi Valgamaa elanike jaoks,“ ütles Unt. „Kuigi elanike arv väheneb ja paljud inimesed käivad ravil mujal, tuleb leida võimalusi, et Valgamaal jätkuks kvaliteetse ravi pakkumine meie inimestele.“

Lisaks saavad inimesed annetusportaalil valida tulevaste projektide vahel, milleks hakatakse ühiselt raha koguma, kuid oodatakse ka annetajate endi ideid haigla vajamineva osas.

Annetusportaal asub aadressil toetus.valgahaigla.ee

Sihtasutus Terve Valgamaa on asutatud 2005. aastal AS Valga Haigla poolt. Terve Valgamaa eesmärgiks on koguda vahendeid tervishoiu paremaks tagamiseks maakonnas.

Lisainfo:

Ivar Unt, Juhatuse liige

Tel: 5284217

E-post: ivar.unt@gmail.com

Peagi täituv ammune soov

Hummuli Vallavalitsus Valgamaa Arenguagentuur

Hummuli alevikus Väike Emajõe kaldale on valla elanikud, esmaajooned ümberkaudsed harrastuskalamehed ja puhkekoha kasutajad, soovivad paadisilda. Meie puhkekohast mööduvad peatumatult igal aastal hulk paadimatka kaugemalt alustanud seiklejaid, sest võimalust kaldale tulla ei ole.

Lootus lahenduseks tekkis 2012. aasta algul, kui Hummuli Vallavalitsuse ettepanekul otsustas Hummuli Vallavolikogu jaatavalt vastata Valgamaa Arenguagentuuri ettepanekule

liituda Eesti-Läti koostööprogrammiga „RIVERWAYS“. Programm algatati jõgedeäärsete valdade toetamiseks puhkekohtade piiratud mahus väljaehitamisel. Põhiliselt rahastatakse töid programmi vahenditega, kuid valla omaosalus on siiski ligikaudu viiendik kogumaksumusest. Projekteerimist, ehitustööde hanget, samuti ehitustööde läbiviimist korraldab Valgamaa Arenguagentuur. Omapoolse panuse andis vald ehitusjärelvalve tellimisega.

Tänaseks on ehitustööd jõekaldal alanud. Eelnevalt valminud projekti alusel ehitatakse kaasaegsetele nõuetele vastav betoonist kaldtee ehk võõrapärase nimetusega slipp, mida

kasutatakse autohaagist jõkke lükates kergemate paatide ja kaatrite vettelaskmiseks ja kaldale toomiseks. Slipi lähedusse rajatakse paadisild, mida saavad kasutada need veesõidukite omanikud, kes ei vaja paadi veest välja vedamist. Kava kohaselt valmivad slipp ja paadisild juunikuus ning antakse Valgamaa Arenguagentuuri poolt üle Hummuli vallale aasta lõpuks.

„Riverways“ on Eesti-Läti piiriülene koostööprogrammi projekt, mille eesmärgiks on sobilike jõgede/veekogude „elluäratamine“ turismile, uue veeturismi taristu loomine (puhkekohad, randumiskohad, infotahvlid, viidad jmt), uute veeturismitoodete

arendamine ning Eesti ja Valgamaa kui veeturismi sihtkoha tutvustamine ja edendamine nii Eesti kui Läti siseturul kui ka neljal sihtturul: Leedus, Venemaal, Soomes ja Saksamaal.

Projekti kogumaht on 2 168 674 €,

sellest 900 000 € Eesti- poolseteks tegevusteks ning sellest omakorda Valgamaa tegevusteks 103 453€. Projekti omaosalus on 17%, mida aitavad Valgamaal solidaarselt katta kõik omavalitsused.

Deivi Kivi

Tõrva Tule-Päevad üllatavad mitmekülgse programmiga

6 -10. augustil aset leidvasse kultuurinädalasse mahub kõik: loodusfestival „Las jääda ükski mets“, Tõrva linnapäevad ning suve suurim tule, vee ja muusika vabaõhuvaatemäng **Tõrva Loits**. Kosutust saavad nii melomaanid, spordisõbrad kui ka teised kultuurigurmaanid.

Tänavused, järjekorras teised Tule-Päevad pakuvad Tõrva linna elanikele ning külalistele mujalt erinevaid kultuuri- ja spordiüritusi ja lisaks ka uusi ning huvitavaid ettevõtmisi. Näiteks korraldab **Eesti Keraamikute Liit** Tõrvas oma aastanäituse. Samuti toimub rahvusvaheline puuskultuuride festival, kuhu on oodata skulptoreid Venemaalt, Leedust, Soomest ning Eestist. Tõrva linnapea **Maido Ruusmanni** sõnul pole sellisel hulgal vaimust Tõrva linnas väga ammu nähtud. „Loodan, et kogunev vaimne koorekiht aitab Tõrvale anda uusi positiivseid arenguideoid ning näidata meie kaunist kodulinna vaatenurgast, millest me pole seda harjunud nägema.“

Uudsed ettevõtmised

Kultuuripäevade perioodiks käivitatakse täiesti uudne raadiokanal Tõrva raadio, mis teeb ülekandeid üritustelt, jagab informatsiooni toimuvast ning lisaks on raadiost võimalik kuulata põnevaid lugusid ning huvitavaid intervjuusid. Samuti on Tule-Päevade raames võimalik külastada erinevaid kontserte, mis toimuvad nostalgilises Tõrva Kinomajas ja Kirik-Kammersaalis. Kultuurinädala vältel on avatud erinevad näitused kinomajas ning kirik-kammersaalis. Seiklushimulistele on Riiska järvel avatud Wakepark

Kaugemalt kohale sõitvatele kultuurinautlejatele on Tõrvas või lähikonnas võõrustamist pakumas 14 majutusasutust, maitsvat köhutaüt pakuvad mitmed söögikohad Tõrva linnas. Kuna Tõrvat külastavaid inimesi on antud ajavahemikul väga palju, siis võivad kohalikud julgelt oma külalislahkust üles näidata. Kui Teil on kultuurinädala ajaks pakkuda tuba, majoosa või kasvõi telkimispinda aias, siis palun sellest teada anda maido@torva.ee või telefonil 529 7969.

9. augustil toimuv suurüritus Tõrva Loits – „Eesti rahva ennemuistsed jutud 2.0“ tootab tulla veelgi kaasakiskuvam kui eelmistel aastatel. Kuna Tõrva Loitsu publik on aastate jooksul juba hea ja paremaga ära hellitatud, siis tuleb paratamatult taset veelgi tõsta.

Läinudaastane Tõrva Loits pakkus vaatamata vihmaselle ilmale rohket silmailu.
Foto: **Andres Putting.**

„Selle aasta ne Loits üllatab kindlasti lavalise vaatamängu ja esinejate kõrgtasemelisuse poolest- võib vist väita, et tegemist on tõelise staaride paraadiga, kus ühel õhtul käivad lavalaudadelt läbi nii **Tanel Padar, Ott Lepland, Jalmar Vabarna, a n s a m b l i d Winni Puhh ja Metsatöll** ning ka **Hendrik Sal-Saller** koos orkest-riga,“ tutvustab

Ruusmann ning lisab, et üllatusena saab laval näha mitmeid tõrvakaid, näiteks üht praeguse hetke populaarseimat näitlejatari **Adeele Seppa** ning **Novell a Hansoni** poolt juhendatavaid noori talente.

Kohal Eesti tantsuparemik

Tänavuse Loitsu tarbeks ehitatakse ennenägematu mitmetasapinnaline lava, kus etendatakse Eesti rahva ennemuistsed jutte Tõrva Loitsule omases tuliselt vaatamängulises vormis. „Eesti rahva ennemuistsed jutud keskenduvad kangelas ja kiusaja omavahelisele võitlusele ning muusikaliselt peavad laval sedasama võitlust **Metsatöll** ja **Winni Puhh**,“ räägib lavastaja **Mart Koldits**.

„Loitsu osaks on juba aastaid olnud verd tarretama panevad trikid

KOHALIKELE SOODSAM

Et omadele meelehead teha, on korraldajad otsustanud anda kiirematele Tõrva piirkonna (Tõrva linn, Hummuli vald, Helme vald, Põdrala vald) elanikele võimaluse soetada Tõrva Loitsu pileteid 20% võrra soodsamalt. Soodusvõimalus kehtib

B-sektoris ja eeldusel, et pääse lunastatakse välja enne 15. juulit.

Pileteid saab osta Tõrva keskväljaku lillepoest, infopunktist, Maxima lillepoest ja Tõrva Linnavalitsusest. Sooduspääsmete arv on piiratud!

ning kõrgetasemelised tuleskulptuurid, samuti loitsutseremoonia, nii on see ka sellel aastal,“ sõnab Ruusmann.

Sellisel hulgal tantsijaid nagu eelmisel aastal tänavu üritusel ei kohta. „Otsustasime, et ei koorma oma massiivset tantsijatearmeed üle, vaid laseme neil valmistada laulu- ja tantsupeoks,“ räägib Ruusmann. Selle asemel toob koreograaf **Märt Agu** Loitsule kohale rühma Eesti tantsuparemikust, keda täiendavad parakuurijad. Ruusmann lubab, et lisaks rohketele ja andekatele esinejatele on oodata ka võimsat videovaatemängu. Kohale tuuakse projektor, mida pole Tõrva kandis enne nähtud ning loomulikult ei puudu ka selleaastaselt Loitsult üritusele omaseks saanud maailma suurimad trummid. Tänu ehitatavale kaldlavale saab suursugust vaatamängu jälgida mugavamalt kui eelmistel aastatel.

Kokkutöötanud tiim

Tõrva Loitsu korraldustiimi on lisaks lavastaja **Mart Kolditsale**, koreograaf **Märt Agule** ning muusikalisele juhile **Reigo Ahvenale** kaasatud ka palju Tõrva piirkonna inimesi. Korraldustiim on

aastaid kokku töötanud ja ennetavad juba enamikku ette tulla võivaid probleeme ning just seetõttu ongi korraldus alati laitmatu. Selle tunnistuseks on kasvõi see, et mõned suvel ülimalt hõivatud Eesti artistid on Loitsule juba korduvalt esinema eksinud. „Tänu Tõrva Loitsu heale mainele on üritusele esinejate kutsumine isegi äärmiselt lihtne. Loitsu halo ja positiivsus teevad töö peaaegu et meie eest ära,“ sõnab **Reigo Ahven**.

„Üheks Tõrva Loitsu korraldamise aluspõhimõtteks on, et see oleks tõrvakatele oma ja lähets neile korda. Sellest põhimõttest lähtuvalt teeme tihedalt koostööd Tõrva Noortevolikogu ja noortekeskusega ning teiste linna allasutustega,“ sõnab Ruusmann, kes on ühtlasi ka ürituse peakorraldaja. „Tõrva Loits on kindlasti ennenägematu vaatamäng. See pole kontsert, see pole etendus, vaid see on lavastatud vaatamäng, kuhu on põimitud Eesti parimad artistid, rohkesti lavastuslikku sisu ning trikke, tuld ja show'd,“ sõnab Ruusmann ja kinnitab, et tänavune Tõrva Loits pakub elamuse igäihele.

Korstnapoiss

Korstnate ja küttesüsteemide puhastus

Pottsepatööd

Tel 5868 5295

Kutsetunnistus 083390
Akti väljastamine tehtud töödest

Helme kalmistu üldise heakorra eest vastutab Helme vald

Tarmo Tamm
Helme vallavanem

Helme kalmistu kuulub juriidiliselt Helme Maarja kogudusele ja kogu kalmistuga seonduv majandus peaks olema seega koguduse enda korraldada. Aastaid on proovitud majandada nii üht kui teist moodi ja seda ikka selle nimel, et kalmistukülastajad jääksid soovitud tulemusega rahule. Varem aegadel (kuni aastani 2012) toetasid Helme Maarja kogudust iga-aastaselt kalmistu heakorra seotud küsimuste lahendamisel kõik piirkonna omavalitsused oma eelarvest. Kogudus aga omakorda ostis teenust sisse ettevõtjalt. 2011. aasta lõpust ütles ettevõtja omapoolsest lepingust lahti. Mõnda aega proovis probleemide lahendamise (nii matmisteenus kui heakord) hakkama saada kogudus ise oma jõududega. 2012. aasta märtsikuus lepiti koguduse ja piirkonna omavalitsuste esindajatega kokku, et parema tulemuse saavutamise nimel hakkab kalmistu heakorra tegelema Helme Vallavalitsus ja matmisteenuse osutamise osas kuulutab kogudus välja konkursi. Valla poolt võeti maikuu tööle kalmistu heakorra eest vastutav töötaja. Samal aasta aprillist alustas koguduse poolt korraldatud konkursi tulemusena matmisteenuse osutamisega uus kohalik ettevõtte OÜ Amarath, kelle juhiks on ettevõtlik naisterahvas Pille Tiirak.

Igapäevane töötajapoolne kalmistu territooriumil silma peal hoidmine on ainuüksi vajalik juba

seetõttu, et kalmistult kogunevad jäätmed koheselt korrektselt sorteeritud saaksid. Ikka veel on kahjuks mõningatel kalmistukülastajatel küljes komme, et kilekotti kogutava prahi võib kalmistumüüri taha koos kotiga sorteerimata maha poetada.

Kuulates kalmistul käivate inimeste arvamusi sellest, kuidas peaks kõik korraldatud ja tehtud olema, võib öelda, et kõik on õige, kuid selleks peavad olemas olema ka vastavad vahendid: tööriistad ning masinad. On ilmselge, et kui sellesse valdkonda ei ole aastate jooksul panustatud, siis ei suuda seda auku täita ka koheselt omavalitsus.

Maikuu täitus Helme valla poolt heakorratööde korraldamisest kalmistul kaks aastat. Usun, et me ei ole kohaliku rahva usaldust kuritarvitanud ega kaugemalt saavutavate külastajatele pettumust heakorra osas valmistanud. Alates 2013. aasta novembrist teostab ja vastutab Helme kalmistu üldise heakorratööde eest Helme vallavalitsuse kohapealse

Helme kalmistu hoolduseks soetatud traktor.

Foto:
Tarmo Tamm

esindajana Pille Tiirak. Novembris toimunud avaliku konkursi tulemusena oli see sel hetkel parim valik. Täna on Helme vald kalmistu heakorda omalt poolt suutnud panustada sedavõrd, et lisaks kalmistule olevale väikeinventarile (labidad, rehad, kärud, ämbrid) on soetatud ka väiketraktorlaadur. Kalmistu kasutusse antud masinaga on alates käesoleva aasta

aprillikuust võimalik teostada kõik pinnase tasandustööd, veokitele laadimistööd, kalmistusesed transporttööd, väikelaaduritööd, lumesahaga lumelükkamine kitsastel kuni meetri laiustel kalmisturadadel ja suvised niitmistööd nii kalmistuaia sisesel kui välisel territooriumil. Lisaks on sel aastal alates aprillist toodud kalmistule kolmel korral kolme erineva külje peale liivakoormad, mis mõeldud kevadiseks heakorrastamiseks kalmistule olevate haudade tarvis. Liiva kalmistu juurde toomist kevadel on Helme vald juba aastaid korraldanud ja see on heakorra nimel olnud kõigile soovijatele tasuta kättesaadav. Seepärast on mul kahetsusväärne kuulda ütlemisi, et keegi kuskilt on ämbrite kaupa pidanud ostma hunnikus olevat liiva. Tahaks uskuda, et see ei ole olnud tõsi, ja kinnitan omalt poolt, et kalmistule toodud liiv on kõigile soovijatele heakorrastamise eesmärgil olnud tasuta.

Teeme üheskoos Helme kalmistu kenamaks.

Linnapilt ja elukeskkond

Valev Elerand

Esmakordselt Tõrvat külastav inimene näeb kõike nüüd ja praegu. Põliselanik on näinud ka seda, mis oli 20 aastat või 3 päeva tagasi. Ta oskab rääkida iga maja, jõekääru või silla kohta lugu, mis seotud kindlate inimeste ja sündmustega.

Linnapilt on väline vorm, märgistik, osa linna mainest, visiitkaart. Elukeskkond tähendab sisu, kuidas linnas elatakse, inimsuhteid, kohamälu, kultuuri, vaimsust, ehedat loodust.

Linnapilt väljendab elanike suhtumist oma linna, väärtushinnanguid ja eluviisi. Linnapildi kokkuvõttevõime elukeskkonnaga tähendab usutavust, loomulikkust, omast.

Linnapilt võib vahel elukeskkonda eksitada (Potjomkinit teha), kuid ei saa kõike varjata. Elukeskkond on see, mida ei saa mälust kustutada, nimetame seda siin kodutunde, koduigatsuseks. Kodukohaga seotud mälestused, paigad, inimesed, juhtumised on mälopildid, mis kestavad ka üle inim põlvede.

Tõrva on väheseid väikelinna, kus kesklinn on kindlalt määratletav, samas asub nii mitmekülgse looduskonnas. Võime olla õnnelikud, et kesklinnas on ruumi ja võimalusi edasiarendusteks uutele tulijatele.

Et osata hinnata mingit väärtust, tuleb sellest ilma olla, puudust tunda, siis näeb ka asju, millega nii harjutud.

Tallinna lähedale maale kolinud uusasukad tahtsid rahu ja vaikust, omaetteolemist. Varsti sai neist linnaäisi inimesi, kes igatsesid suurlinnalikke „hüvesid“ ja nüüd ehitatakse oma linna, lasteadeadega, koolidega jne.

Tõrvalane suhtuks muigega majaomanikku, kes ehitaks krundi ümber kõrge tara ja kaitseb oma „vara“ kaamerate, tõkkepuude ja kurjade koertega nagu vanglat.

Lugesin ajalehest, kus üks tallinlane avaldas tänu, et tema jalgratast ära ei varastatud, kuna ta unustas selle lukku panna. Oh, seda õnne küll!

Tõrvalased on harjunud linna turvalisusega ning ei oskagi seda mingiks heaolu tunnusemärgiks pidada. Endast mõistetavaks peetakse, et mõne minutiga võib astuda metsateele, minna kalastama, suusatama, sõita jalgrattaga mägede ja metsade vahel, nautida looduse mitmekülgust, värve, lõhnu.

Tuleb olla valvas, et me ei peletaks loodust endast eemale, vaid õpiksime loodusega koos elama. Mind näiteks ei häiri, kui ööhakul longib aia taga kährik ja puukuuri all elab siilipere. Ma ei helista päästkeskusesse, kui tupp lendab herilane, ega hakka kohe nõusid pesema, kui näen piimakruusi serval kärbest jalutamas.

Ei saa võrrelda üht elukeskkonda, kus igal sammul tuleb võidelda oma koha eest, mille headus sõltub sellest, kui palju jõud maksta, teise elukeskkonnaga, mis antud niisama Looja lahkusest, niisama heale kasutajale.

Tõrva spordisuvi on täis eripalgelisi üritusi

Siim Ausmees
Tõrva Linnavalitsus
Avalike suhete spetsialist

Mitmete spordiorganisatsioonide eestvedamisel pakutakse tõrvakatele osalemisvõimalust mitmetel Tõrva linnas toimuvatel eripalgelistel spordi- ja liikumisüritustel.

Üksiküritustest

Juba 20. juunil saavad jooksusõbrad osaleda raskel Tõrva mägedejooksu üritusel, mida viiakse läbi Tantsumäel.

4. juuli aga pakub võimalust multisportlastele – taaskord on võimalik paaridena osaleda SK Viraaži poolt korraldataval kombineeritud võistlusel, kus tuleb joosta, sõita kanuuga ning maastikurattaga.

31. juulil on Tõrva Gümnaasiumi staadionile oodatud noored ja vanad kergejõustiklased – toimumas

on Tõrva linna avatud meistrivõistlused lastele ja täiskasvanutele.

Juba 10. mail sai alguse spordiklubi Viraaž heidete seeriavõistlus Pokardi staadionil, mille etapid toimuvad veel 28. juunil, 16. augustil ning 6. ja 27. septembril. Neile, kellele meeldib kuulitõuge, kettaheide ja vasaraheide, on võimalik sarjaga ka jooksvalt liituda. C- vanusegrupp saab lisaks visata murult oda ja veteranidel on võimalik sooritada raskusheiteid.

Tõrva Spordiselts korraldab juulis kolmel järjestikusel reedel Tõrva maastikurattakrossi meistrivõistlused, kuhu on oodatud erinevas vanuses maastikuratturid. Etapid saavad traditsiooniliselt alguse Tõrva Gümnaasiumi staadionilt, kuid iga kord on erinevad distantsid.

Augustis saavad huvilised aga osaleda orienteerumisklubi Käbi

poolt korraldataval neljaetapilisel orienteerumis- ja kepikõnniesmaspäevakute sarjas.

August toob kaasa Eesti meistrivõistlused

Tõrva spordisuve kuumimaks perioodiks võib pidada augustit, kui Tõrvas selgitatakse välja nii Eesti parimad naisrannavõrkpallurid kui ka krossiatloneid.

Tõrva Tule-Päevade raames toimuvad juba teist aastat Eesti meistrivõistlused naiste rannavõrkpallis. Parimad selgitatakse 8.-9. augustini toimuva turniiri raames välja Tõrva keskväljakul. Samal nädalavahetusel toimuvad Tõrvas ka Valgamaa meistrivõistlused rannavõlles. Credit 24 suvevolle viimane etapp on Tõrvas juba 25. juunil.

16.-17. augustini võib Tõrvat pidada Eesti triatlonipealinnaks. Kõigepealt selgitatakse 16. augustil

välja Eesti meistrid krossiatloneis, millele järgneb Meie Liigume III Tõrva krossiatlone kõigile triatlonisõpradele. 17. augustil saab Tõrvas punkti Meie Liigume Medita triatlonisari I Tõrva maanteetriatloniga – uudse formaadina antakse pühapäevased triatlonistardid vastavalt laupäevastele tulemustele maastikul.

Augusti lõpetab juba seitsmendat aastat toimuv Tõrva-Helme kergejõustikupäev olümpialastega, mis toob loodetavasti kodulinna tagasi ka siit pärit Eesti kergejõustiklased.

Soovid spordiürituste kohta täpsemat informatsiooni? Külasta regulaarselt Tõrva linna kalendrit aadressil www.torva.ee/kalender ja liitu ka Tõrva linna spordivaldkonna infolistiga aadressil <http://torva.kovtp.ee/torva-linna-infolistid>.

Eelpool mainitud üritustele võib tulla veel lisa!

Egon Ilisson

Tõrva Gümnaasium – hariduslik ühenduslüli

Tõrva Gümnaasium on pea 100 aastat olnud kihelkonna laste jaoks justkui hariduse Meka. Kui Saudi-Arabias asuvasse pühalinna lubatakse siseneda vaid muslimitel, siis Tõrva Gümnaasiumis ei ole kunagi ümberkaudseid ära põlatud.

Jaak Kross kirjutab oma raamatus „Kolme katku vahel“, et haritud eestlane on nii haruldane, et kui ta ka olemas on, peab ta neetult tark olema. See kõik võis iseloomustada küll 16. sajandi Eestit, mil raamatu tegevus toimus, kuid tänapäeval on haruldus pigem väheharitud eestlane. Võimalused omandada tugev teadmispagas ükskõik kus maailma otsas on paremad kui kunagi varem. Tugeva kõrghariduse peamiseks aluseks on aga hea haridusvundament, mis tuleb aastatepikkuse tööga keskkoolis. Tõrva Gümnaasiumit on alati peetud eesrindlikuks oma haridussüsteemilt, vaatamata sellele, et suurlinnavurlede jaoks võib olla väiksemate asulate koolide puhul tegu „maalaste“ õppeasutusega. Samas on Tõrva Gümnaasium nii mõnelgi aastal riigieksamite tulemustega eespool kui enamik pealinna koole. Sõna „maalaps“ aga kõlab tänapäeval rohkem kuulsalt kirjaniku või riigimehe eluloo alguspunkti tähistava faktina.

Kes tahab, see saab

Tõrva Gümnaasiumi direktor Ivar Hanvere tunnistabki, et väljastpoolt linna kooli tulevate laste osakaal on aasta - aastalt vähenenud. „Tõrva ja selle ümbrus on nagu vabariigi väike mudel. Kui kogu riigis koonduvad elanikkond Tallinna ja Tartu, siis meie piirkonnas koondutakse Tõrva. Nõukogude ajal moodustasid väljastpoolt linna keskharidust omandama tulnud ca 40%. Aastat kümme tagasi kõikus see protsent kahekümne ringis, eelmine aasta oli see number aga ainult 8,“ teeb Hanvere kiirvaate statistikasse. Ümbruskonna koolides, mis on veel põhikoolidena alles jäänud, võib vanemate klasside õpilasi üles lugeda ühe käe sõrmedel. „Meie traditsiooniline tagamaa on lihtsalt kokku kuivanud,“ on Hanvere murelik.

Ühtses gümnaasiumiperes kedagi

teisele ei eelistata ja elukoha järgi selekteerimine ei tule kõne allagi. „Vallalapsed ei erine millegi poolest linnalastest ja medaliga lõpetanute hulgas on alati olnud ka vallalapsi ja edasijõudmatuse tõttu nimekirjast kustutatute hulgas linnas elavaid võsukesti,“ ei tee direktor kellelegi hinnaalandust. Tõrva Gümnaasiumi õppealajuhataja Irja Käärik on selle väitega absoluutselt päri. „Eelmiste aastate medalistide nimekirjadest selgub, et umbes viiest medalistist on olnud üks-kaks maalapsed, seega protsentuaalselt on kõik vägagi tasakaalus. Sel aastal medaleid ei ole, kuid see-eest lõpetab kooli noormees, kes võitis maakonnas viis olümpiaadi ja on ka vabariigi tasemel hästi esinenud,“ räägib Käärik ja tunnistab koos direktoriga, et lapse päritolu ei tee neid kuidagi eristatavaks. Tõrva ümberkaudsetes põhikoolides võib olla küll siiski raskem mõnda teatud ainet omandada, sest pedagoogide kvalifikatsioon mõne aine puhul ei pruugi olla nii kõrge nagu Tõrva Gümnaasiumis.

Ka laste majanduslik olukord pole tänapäeval enam nii suureks probleemiks õppeedukust silmas pidades, sest tingimused on loodud gümnaasiumi juurde. „Kuna ma laste kodudes käinud ei ole ega näinud koduseid tingimusi, siis ma ei saa väita, et näiteks õppimistingimused oleksid halvemad. Samas oleme lastega (just murelastega) rääkinud ning on välja tulnud, et mõnel lapsel ei ole veel ka täna arvatut või puudub internetiühendus,“ näeb Käärik siiski võimalikke mõjutajaid. Kes siiski õppida tahab, saab kõiki neid hüvesid koolis kasutada, kuid paraku ei kipu lapsed seda võimalust väga usinalt kasutama.

Kooli tase on abiturientide nägu

Aastal 2012 oli Tõrva Gümnaasium üle-eestilises koolide pingereas kõrgel 45. kohal, kui keskmine

punktiskoor ühe eksami kohta oli 68,56. Võrreldes aasta varasemaga, kus platseeruti 62,42 punktiga 122. kohale ja aasta enne seda, kus numbrites 59,47 ja 139, oli selline edasimineku tohtu. Läänud aastal oli õpilaste eksamilehtedel keskmiseks numbriks 66,45 ja koht kaugele üle 200 kooli sisaldavas tabelis korralik 83.

Direktoril on poeg ja tütar, õppealajuhatajal on kaks poega, kes kõik on õppinud Tõrva Gümnaasiumis.

Õppealajuhataja ütleb, et tulemused sõltuvad täielikult lennu tugevusest. „Väide, et viimastel aastatel on toimunud silmnähtav tõus, ei vasta päris tõele. Mina olen koolis üheksandat aastat ja selle aja jooksul on tulemused olnud laias laastus stabiilsed. Õpetajad on ju olnud kõik need aastad samad (v.a mõne erandiga). Pigem sõltuvad tulemused ikka lendudest

ja õpilastest endist,“ tunnistab Käärik. Direktor Hanvere sekundeerib: „Sõltub klassi liidritest, kes määravad ära selle, milline orienteeritus ja motivatsioon on klassis“.

Kui viimastel aastatel pingerida valitsenud Tallinna Reaalkooli üle 85-punktilist keskmist arvestada, võivad olla tulemused küll tagasihoidlikud, kuid sellel on ka omad põhjused. „Tulemus tehakse tellija

materjalist ja siinjuures võibki eliit- ja tavakooli võrreldes öelda, et algmaterjal, tahtmises, motivatsioonis, eesmärkides ja tööharjumustes on ikka väga suur vahe. Sama on ka erinevate lendudega,“ räägib direktor ausalt.

Uus riigieksamite reform, mis lubab taaskord lõpetada ühepunktise skooriga ja eeldab gümnaasiumieksamite sooritamiseks

Mida tähendab vallale Tõrva Gümnaasiumi olemasolu ja sealt saadav haridus? Millistes teistes gümnaasiumites Teie piirkonna lapsed käivad ja mis võis eelistuse kallutada?

Tõrva Gümnaasium on Põdrala vallale kõige lähem keskharidust andev õppeasutus. Ja sealt saadav haridus vastab tänapäeva nõuetele. Selle kooli lõpetanud noored on konkurentsivõimelised nii kõrgkoolidesse astumisel kui ka edaspidises kutseõppes. Tõrva Gümnaasiumi õpetajad ja kooli juhtkond kaasajastavad pidevalt õppemetoodikat ja füüsilist õpikeskkonda ning panevad väga suurt rõhku õppetöö innovaatsusele.

Meie valla lapsed on pärast põhikooli lõpetamist valinud edaspidiseks ka Nõo Reaalgümnaasiumi, Otepää

Gümnaasiumi, Lähte Ühisgümnaasiumi, Ülenurme Gümnaasiumi, Tartu asuvaid gümnaasiume jt. Õpilaste valikute põhjusteks võivad olla:

- ◆ soov elada vanematest eemal ning harjutada iseseisvat elu;
- ◆ valitud gümnaasium pakub õpilasele sobivat suunaõpet või valikaineid;
- ◆ valitud gümnaasiumis on eelnevalt õppinud õed-vennad või/ja sõbrad.

Ave Rõõm

Põdrala vallavolikogu hariduskomisjoni esimees

Tõrva Gümnaasiumi hoone
õuepoolne külg 1939.aastal.

Tõrva Gümnaasiumi hoone
läänepoolne külg 1939.aastal.

1939

1980

Foto 1980. aastast.
Nurgakivi pandi
29.novembril 1975.
aastal. Õppetöö algus
oli alles 01.septembril
1979.aastal.

Nimekaid abituriente küllaga

Tõrvas on alati spordist lugu peetud, kuid kas on ka päris tippu jõudnud atleete? Kes võiks olla TG kõrgeima lennuga isikud?

Vastab Ivar Hanvere

Niipalju kui mina tean, pole Tõrvas kunagi olnud kvalifitseeritud palgalisi treenereid (v.a minu abikaasa, kes töötas kaheksakümne date alguses Valga LNSK-s). Sellel ajal tegeleti tõsisemalt suusatamisega ja tulemused olid head. Otepää suusatajatest olid meie õpilased mäekõrguselt üle ning Otepää Spordiinternaatkooli sai suunatud arvukalt poisse laskesuusatamise erialale. Margo Jagor, Priit Sarv, Janek Truu, Riho Kivi, Andres Savi võitsid kamaluga medaleid omavastuse Eesti meistrivõistlustelt, kuid kahjuks olid nad sündinud valel ajal. Eesti iseseisvuse tingimustes ei oleks väljastatud neist mõne võistlemine ka olümpiamängudel. Kadus spordikool, kadusid finantsid, kadus suusatamine.

Omal ajal populaarsed jahilaskmine ja kelgutamine toetusid fanaatikute treeneritele ja spordiaktivistidele. Rahaliselt toetasid KEK ja EPT, kuid nõukogude aja lõppedes kadusid ühes nendega ka nimetatud spordialad.

Täna võimaldavad linna poolt antavad vahendid teha sporti hobikorras. Kes tahab tippu jõuda, peab tahes-tahmata leidma teise tee. Siiski on Tõrvas alati olnud andekaid lapsi, kellel ette näidata saavutus. Arno ja Andres Kull olid maailmatasemel jahilaskurid (Arno Kull juunioride MM-i pronks). Olümpiasportlastest on Tõrvas sirgunud Helen Novikov ja Andrus Paul. Tänaasel päeval kandideerivad kergejõustiku EMile Tanel Laanmäe ja Magnus Kirt. Oma vanuseklassi Eesti koondistes on võistelnud ja võistlevad Mirell Luik, Marcella Liiv, Karl-Kevin Kalmus.

Spordi valdkonnas võiks vilistlastest mainida Eesti hetke tuntumat pikamaajooksu treenerit Harry Lembergi, Tartu Ülikooli Akadeemilise Spordiklubi korvpallidivisjoni juhti Andres Otten-deri, kes ka ise mängis korvpalli Tartu Rocki võistkonnas. Pekingi OM-il oli Eesti rannavõrkpalli paari Kristjan Kais – Rivo Vesik treeneriks Raivo Simson, kes on tulnud Eesti võrkpallimeistriks.

Tõrva linnapea, abilinnapead on TG vilistlased, samuti Helme vallavanem Tarmo Tamm. Piirkonna suurimate ettevõtete juhid Ants Randmaa, Harry Käärik, Argo Mehide, Olav Napritson jne. Meilt on võrsunud Riigikogu liikmeid: Paul Mõtsküla, Jaan Leppik, Siim Kabrits; näitlejaid – lauljaid: Lembit Eelmäe, Aarne Soro, Adeele Sepp, Urmas Põldma, Monika-Evelin Liiv, Roland Liiv, Triinu Taul, Anne Loho; kirjanikke- ajakirjanikke: Herta Laipeak, Priidu Beier, Ingrid Veidenberg, Janek Salme. Värskeim uudis on Karl Kirdi tööleasumine kaitseministri nõunikuna.

* Ivar Hanvere on kuulunud siiani kehtiva Eesti rekordi 4x800 meetris jooksud meeskonda. Vilnuses 1979. aastal joostud 7.26,0 rekordaeg tähistas 2. juunil oma 35 juubelit.

Sel aastal õppis Tõrva Gümnaasiumis kokku 21 klassikoplekti jagu õpilasi

rohimise ring, aga minu tahtmisest üksi on vähe, kui pole eestvedajad ega huvilisi. Samas on just laste nõudmisel omal ajal avatud fotograafia ja kokanduse valikkursused, kus järgmiseks aastaks registreerujaid vastavalt 30 ja 52.“

Meeskonatöö tulemus

Ivar Hanvere sõnul on Tõrva Gümnaasiumi näitel olnud palju töövõite, aga ordineid enda rinda riputama mees ei kiirusta. „Olen elanud ka ajas, kus räägiti töövõitudest ja tõsteti paljude teiste tublide seast esile keegi, kes vastas teatud ankeediandmetele. Minu töö on Tõrva Gümnaasiumi arendamine ja kõik, mis selles vallas tehtud, on tulnud vähema või rohkema arvu inimeste koostöö viljana. See ei ole tähtis, kes linti löikab,“ on direktor tagasihoidlik. Tema valvsa pilgu all on ehitatud gümnaasiumi staadion, tehtud renoveerimistöid ja valminud ka suurt aja- ja närvikulu nõudnud gümnaasiumi juurdeehitus. Koos projekteerimisega võttis juurdeehituse valmimine aega tervelt seitse aastat – Hanvere hinnangul üle mõistuse kaua.

„Vahetu ehitus võttis aega võib olla kümnendiku sellest. Ülejäänud aeg oli üks lõputu sebumine, tõestamine, kompromisside otsimine selle nimel, et Tõrvasse ei tekiks veel ühe lõpetamata koolimaja varemeid,“ on direktor tulemusega rahul. „Väga korras on meie koolimaja ümbrus ja inimestele meeldib siin sportida, aega veeta ja kõike seda ka külalistele näidata,“ on ka linna spordikomisjoni esimeheks olev Hanvere rahul. Pargi korrahoidu on suure panuse andnud kõik õpilased ja Liia Ortus, kes pargi hooldamiseks ja arendamiseks projekte kirjutab.

Ka Käärik jääb vastuses vaoshoituks ja peab enda töötulemustest rääkides tähtsaks mõistvama suhtumise toomist kooliperre. Rohkem on hakatud üksteist kuulama ja õppealajuhataja ei ole enam isik, keda kardetakse. „Kui praktilisemate asjade peale mõelda, siis koos minu tulekuga tuli tunni-rahuklass ehk klass, kus saavad õppida need lapsed, kes mingil põhjusel teatud ajahetkel klassikollektiiviga koos töötama ei sobi või vajavad töö tegemiseks rahulikku ruumi,“ toob Käärik välja toreda idee teokssaamise.

**Puistee
tänaval asuvalle
koolihoonele
pandi nurgakivi
juba 16.juulil
aastal 1922.
Pildil 2005 aastal
valminud
juurdeehitus**
**Foto:
Vadim Vlassov**

piisavalt tugevaid kandidaate ja oleme rahul ka tehtud valikutega,“ on Hanvere uhke. Õppealajuhataja näeb kogenud kolleegides samuti Tõrva Gümnaasiumi peamist jõudu: „Meie ümberkaudsed suuremad gümnaasiumid on Valgas ja Otepääl. Võrreldes nendega, võime oma eeliseks tuua stabiilsuse: koolihoone, juht ja õpetajad.“

Kääriku sõnul üritatakse teha kõik, et haridus oleks võimalikult mitmekesine ja pidada silmas laste eelistusi. „Õppealajuhatajana võin ju tahta, et meie koolis oleks näiteks peenarde

Eristumine võimalik

Tõrva Gümnaasium on ajas muutunud kõvasti, aga see on ka loogiline, arvestades asjaolu, et esimest koolikella kuuldi Tõrva Gümnaasiumis juba aastal 1917. Eesti Vabariigist auväärsemas eas olevas õppeasutuses on olnud kokku 14 direktorit, kellel kõigil oma visioon kooli arendamiseks. Ivar Hanvere on olnud neist kõige pikaajalisem. Esmakordselt astus ta direktorikabinetti koolijuhina juba veerandada aastat tagasi. Ka paljud õpetajad on koolis vähemalt sama kaua tegutsenud. „Tõrva Gümnaasiumis töötavad staažikad, oma ainet hästi tundvad ja õpetavad õpetajad. See on kindlasti tugevus, kuid samas oleks tore, kui ealt nooremate õpetajate osakaal oleks mõnevõrra suurem,“ hindab Hanvere oma kolleege kõrgelt.

Ka ei ole pidanud koolijuht tööle tulijaid kuidagi moosima, sest gümnaasiumis on olnud pakkumine õpetajate kohale enamasti suurem kui vajadus. „Meelitada ei ole olnud vaja kedagi. Meil ei ole olnud probleeme ka selliste defitsiitsete ainete nagu inglise keele ja matemaatika õpetajate osas. Viimasel ajal, kui õpetajaid on valitud konkursi teel, on alati olnud

elementaarset kirjaoskust ja kirjutusvahendi olemasolu, võib järgmistel aastatel selle tabeli aga sootuks segi lüüa, sest ilmselgelt kannatab mõningate õpilaste motiveeritus pingutada eksamil maksimaalselt. Juba aastast 1989 gümnaasiumit juhtiv Hanvere aga seda nii kindlaks stsenaariumiks ei pea. „Gümnaasiumi lõpetamiseks ei piisa ju ainult riigieksamitest - eksamid on ainult finaali. Enne seda tuleb kolme aasta jooksul saada ligemale saja kursuse lõpphindeks vähemalt rahuldav (üks kursus koosneb 35 õppetunnist). Lisaks lugematu arv tunnikontrolle, kontrolltöid, anda hulgaliselt suulisi vastuseid,“ selgitab Hanvere. Käärik näeb ühepunktiseks eksamilatis, mida peaks olema võimatu maha ajada, aga ka midagi positiivset: „Arvata võib ju nii ja naa, aga tegelik mõju selgub veidi hiljem. Kes soovib edasi õppida, see läheb kindlasti maksimumi peale, kes vaatab tööelu poole, võib ka vaid ühte punkti minna taga ajama. See võtab lastel maha ülearuse stressi ja hirmu, et kooli ei saa koos klassikaaslastega lõpetada. Räägitakse ju ka positiivsest stressist, mis võib pigem hästi mõjuda.“

1470.

aastal mainiti
esmakordselt
Hummuli mõisa

Valgamaa
asustustihedus on
14,8 elanikku km²
kohta.
Harjumaal on see
number 132

2001.

aastal asutati Tõrva
Linnaraamatukogus piirkonna
esimene Avalik Internetipunkt

Sandra Saar

Jaanipäevaks kõrgeks kasvab rohi, aga kohalikud seda tallama ei lähe

Märkamatu on kätte jõudnud aeg, mil kostub pea igast hoovist Fixi kurikuulus laul „Jaanipäev“. Süüdatakse tuled, sõnjalad on õites, tantsuplatsil tallatakse hein ning igal pool on noor ja õitsev hein. Kihelkonnaleht uuris, mis on plaanis kohalikel inimestel jaanipäeva ajal.

Kui tavaliselt seostub inimestele 23. ja 24. juuniga vabad päevad, siis tegelikult on neil kahel päeval pikk ajalugu. Võidupüha on Eesti riigipüha, mida peetakse 23. juunil, alates aastast 1934. Sellega tähistatakse Eesti võitu Võnnu lahingus Landeswehri üle 23. juunil 1919.

Jaanipäev on Eesti rahvakalendri suvepüha, mis langeb 24. juunile. Seda tähistatakse traditsiooniliselt jaanilaupäeval ehk 23. juunil, mil on kombeks teha lõket. Jaanipäeva nimetus pärineb kirikukalendrist, kus seda peetakse Ristija Johannese sündimise päevaks.

Pole aimugi, mis sõnjalaois on

Kuigi jaanipäeval on mitmeid traditsioone, siis tänapäeval neist mõneti üllatuslikult enam suurt lugu ei peeta. Loo autor uuris kohalikel inimestelt, kuidas on neil sel aastal plaanis jaanipäeva tähistada.

Helme vallas elanud, kuid hetkel Tartus töötav Peeter Liik tunnistas, et tema perel jaanipäeva traditsioone klassikalises mõttes pole. Pigem on aja jooksul välja kujunenud nii, et jaanipäevaks läheb kogu pere Hiiumaale, kus elavad Liigi vanavanemad. Tegemist on traditsiooniga, mida järgib terve suguvõsa. „See on saanud tavaliselt selliseks suve avauituseks,“ sõnas ta. Ka sel aastal on noormehel plaanis jaanipäev Kärddlas veeta. Saarel teeb Liigi perekond tavaliselt lõket ning grillitakse head ja paremat.

Üle lõkke hüppamise kommet noormehe perel pole ja ka sõnjalaoit ei käida otsimas. „Meil ei ole tegelikult huvitaval kombel üldse selliseid vanade eestlaste kombeid jaanipäeva integreeritud. Ma sain alles suurema poisina teada, et nii tehakse ja varem polnud mul õrna aimugi, mis asi see sõnjalaoie otsimine peaks olema,“ rääkis Liik.

Tavaline päev

Helme juurtega Carmen Zahkna, kes hetkel Tartu Ülikoolis keemiat õpib, rääkis, et tema jaoks on

Jaanipäeva tegemine
võidupühal on saanud eestlaste traditsiooniks.
Foto:
Sandra Saar

jaanipäev täiesti tavaline päev ja erilist tähendust sel pühal tema jaoks pole. Kui Zahkna veel laps oli, siis käidi igal aastal perega tutvavate maal. Tehti sauna ja lõket ning käidi jões ujumas. Zahkna rääkis, et

sõnjalaoit ta kunagi otsinud pole, aga kuulnud sellest on küll.

Viimased kuus aastat pole neiu jaanipäeva ajal enda sõnul suurt midagi teinud. Ka selleks aastaks pole tal erilisi plaane.

Pensionär Linda Viks Riidajast rääkis, et tema enam ei mäletagi, kuidas tema noorusajal sai jaanipäeva tähistatud. Nüüd tulevad tal jaanipäevaks tavaliselt lapsed koos lastelastega külla. Midagi erilist tavaliselt ei tehta, aga üks traditsioon neil siiski on: jaanipäeval tuleb sauna teha.

Sulev Ots, kes Koorkülas oma pensionipäevi veedab, rääkis, et juba aastaid pole ta jaanipäeva ajal midagi teinud. „Lapsed on mujal ja mis ma ikka üksi peale hakkam,“ sõnas vanahärra. Ots rääkis, et noorena olid neil mitmed traditsioonid: nagu suur lõke, mille ümber tantsu vihuti, ja käidi ka saunas. „Lõke pidi ikka uhke olema,“ naeris Ots.

Kõik inimesed, kes siiski soovivad maha pidada vägeva jaanipäevapeo, peaksid 21. juunil seadma sammud Pikasilla laululavale, kus leiab aset Tõrva, Helme ja Põdrala valla ühine jaanipidu. Tantsumuusikat teevad N-Euro ja Lycill. Kohapeal on erinevad tegevused nii lastele kui ka täiskasvanutele, nagu näiteks kajakkide sõit ja kotijooks. Nagu traditsioonidele kohane, siis saab peol ka jaanituld näha. Sisepäas on kõigile huvilistele tasuta. Ka pole vaja muretseda kohale ja koju saamise pärast, sest liinil Tõrva-Pikasilla ja Pikasilla-Tõrva liiguvad bussid.

Kes soovivad aga juba päev varem peoga alustada, siis nende pakub võimalust Hummuli jaaniõhtu, mis toimub jaanikuu 20. päeval algusega kell 20. Kontserdil esinevad kõik Hummuli tantsijad, lastega tegeleb Mesimumm Karksis. Korraldatakse ka traditsioonilisi jaaniõhtu jõukatsumisi. Tantsuks mängib ansambel Hot Shot Viljandist

JAANIPEEVA TRADITSIOONID

Jaaniõhtu

Paljud rahvad seostasid jaanituld algselt päikesepüha ja -kultusega, ka eestlased. Jaanitule juures on läbi sajandite tantsitud ja lauldud, sinna kutsuti alati pillimehi või ansambleid. Mõisate, hiljem seltside eestvõttel, esitati eeskavana näidendeid. Veel 1960. aastatel kuulusid jaanitule juurde vabaõhuetendused, kiikumine ja muusika. Lõkke juures tantsiti. Kui polnud pillimehi, siis mängiti ringmängulaule või lauldi niisama. Varasematel aegadel kuulus jaanitule juurde maadlemine, jõukatsumine, köievedu. Laulmine on jaanitulest lahutamatu. 19. sajandil kuulus väiksemate koosviibimiste juurde lõõtsspill - peamine tantsumuusika instrument. Jaanilaupäeva õösel on läbi aegade paadiga sõidetud, põletatud seal tõrvikuid või küünlaid, mis hämaruses – pimedaks ju õigupoolest ei lähegi – peegelduvad tumedal veel.

Sõnjalaoie otsimine

Õis, mis puhkeb jaaniõöl lühikeseks ajaks ja annab oma noppjale rikkuse, õnne, kõigi lindude, loomade ja inimeste keele mõistmise võime, teadmised kõigi maailma asjade kohta. Sõnjalaoit tuli

reegline otsida üksinda, seejuures ei tohtinud pöörata tähelepanu häätele enda ümber ega kokkuda ka kõige koledamatest olenditest, kes lähedale kippusid. Ei tohtinud ka hüüdmise peale ringi vaadata ega sellele vastata. Leitud õis tuli viia kohe metsast välja. 20. sajandil oli jaanitulelt tavaks minna kahekesi sõnjalaoit otsima. Ikka koos kalli kaaslasega.

Õite korjamine

Varasemate romantiliste ennustustavade hulka kuulub ka üksinda salaja jaaniõite korjamine. Erinevaid õisi peab olema kokku üheksa. Korjatud kimp pannakse padja alla, õösel nähakse unes kallimat.

Tööd ei tehtud

Tegemist oli nii olulise pühaga, et anti vaba päev karjasele, teenijarahvale ja muidugi noortele. Toimetati üksnes hädavajalikke toiminguid, välditi karja sattumist võõra silma ette, et seda ei saaks ära nõiduda ega kahjustada.

Toit

Sõir, kohupiimakorbid, piimatoidud. Väga oluline oli jaaniõlu.

Allikas: Eesti Rahvakalendri Tähtpäevade Andmebaas (Berta)

METSATERVENDUSE
OSTAME METSA- ja PÕLLUMAAD.
MÜÜME LIIVA JA KRUUSA.
Metsatervenduse OÜ, Info tel 509 1575,
ants@metsatervenduse.ee

Sandra Saar

Kohalike noorte abiga ei käi miski üle jõu

Dokumentaalfilm Tõrva kinomajast Koit peaks esilinastuma augusti alguses. Praegu on linatööstuse tegemine täies hoos. Filmi režissööri sõnul aga napib inimeste mälestusi seoses ajaloolise hoonega.

Filmi režissöör Margo Metsoja rääkis, et senimaani on filmi tegemine läinud tasapisi. Läbi on mõeldud stsenaarium ning milliseid stseene ja kaadreid vaja läheb. Noored on külastanud töö käigus Riigiarhiivi, intervjueritud piirkonna inimesi ja kinomehaanikut, otsinud välja detailplaneeringud ja erinevad dokumendid. Selle kõige käigus on nad endi sõnul saanud teada palju põnevat, mida kindlasti püütakse ka filmi sisse panna.

Metsoja sõnul nõuab dokumentaalfilmi tegemine suurt pühendumust ja head meeskonda. "Kui tööülesanded on jaotatud, pole filmi tegemine väga suur vaev. Meil Tõrvas on tublid noored, kellele saab alati loota ning kellega ei käi millegi tegemine üle jõu," kiitis režissöör kohalike noori.

Filmi tegemise meeskonnas on umbes 15 inimest, kes aktiivsemalt käe külge panevad. Nemad aitavad stsenaariumi koostamisel, koguvad mälestusi ning aitavad filmimise ja intervjuerimisega. "Tegelikult võib öelda, et meeskonnaks on kõik piirkonna inimesed, kellelt saame informatsiooni kinomaja ajaloo kohta," ütles Metsoja.

Katastroofi pole

Režissöör tõdes, et filmi tegemise ajakavast on veidi maha jäädud, kuna isiklik elu tahab elamist ja kooliaasta lõpetamist kõigil. "Midagi katastroofilist ei ole ning suvel on jälle märksa rohkem aega tõsisemalt pühenduda," sõnas ta.

Hoopis suuremaks mureks on aga see, et vähe on laekunud inimeste mälestusi seoses kinomajaga. "Ei tohiks ühtki juttu või meenutust häbeneda, kuna kõik on meile abiks ajastust õige pildi loomisel. Me ise oleme noored ning kino vähe saanud külastada," ärgitas Metsoja inimesi olema aktiivsemad.

Kui kellelgi meenub mõni tore mälestus või hoopis huvitav fakt, siis veel pole hilja oma mälestusi noortele saata.

Kino oli popp koht

Arnold Saar, kes on aastakümneid Tõrvas elanud, aga nüüd veedab oma pensionipõlve Helmes, rääkis, et vanasti näidati kinomajas filme iga päev ning see oli populaarne koht, kus käia „Kui oli hea film, siis saal oli rahvast täis ja ei pruukinudki üldse istekohta saada. Mul oli õnneks tuttav, kes broneeris mulle alati pileti, kui tahtsin minna," lausus ta.

Saar mäletab ka, et pilet maksis vanasti 20-30 kopikat, mis oli tema sõnul üsna odav ja tol ajal peaaegu kõigile kättesaadav. Ta teadis ka rääkida, et vanasti oli nii, et esimestes ridades oli kinopilet odavam ja tagapool kallim. Nii nagu tänapäeval teatris.

Triin Jaansalu tegi filmi tarbeks pika intervjuu Enno Ojametsaga. Dokumentaalfilmi ennast on kõigil huvilistel võimalus näha augustis Tõrva Tule-Päevadel. Foto: Margo Metsoja

Leo Kelgumäe, kes on üle 40 aasta Tõrvas elanud, rääkis, et vene ajal vaatas tema kinos Koit kõik filmid ära, mida näidati. Eriülesmälestusi Kelgumäel seoses kinohoonega pole, aga tal on hea meel, et see jälle linnale kuulub „Ei saa ju raisku lasta nii ilusat hoonet," arvas ta.

Stalinistlikku arhitektuurijoont järgiv Tõrva kinohoone avati 1953. aastal. Filme näidati kinos 2004. aastani, mil linnalt hoone ostnud erafirma otsustas filmide näitamise lõpetada. Eelmisel sügisel ostis Tõrva linn hoone tagasi.

Film üle poole sajandi tegutsenud Tõrva kinomajast ja filminäitamise ajaloost valmib Tõrva linnavalituse ja kohaliku noortevolikogu eestvedamisel.

Höbelusikas

Helme valla juunikuusel lusikapeol said hõbemeed valla kõige nooremad kodanikud - 12 poissi ja 6 tüdrukut.

Jalmar Vabarna | Tanel Padar | Ott Lepland

Vallatud Vestid

Tõrva Loits 2014 avaesinejad

9. august | kell 20.00 | Veskijärve veerel

Piletid Piletilevist ja erinevatest Tõrva linna müügikohtadest!

Helme valla jalgrattasõit

Jaak Raidve

Ritsu Spordibaasi juhataja

Järjekorras 13.-ndal Helme ratakrossil oli osalejaid ligi 50.

Suurepärase kevadilm ja vaheldusrikas rajaprofiil tõi võistlema osalejaid Tõrvast, Helme vallast, naabervaldadest ja kaugemaltki. Esmakordselt katsetati meie ratakrossil ka elektrijalgrattaid, mida tutvustas HAWAII EXPRESS. Kuna elektrijalgrattad ei suuda oma kaalu ja kiiruse tõttu võistelda krossirattatega, on nendest siiski tõsine abi tõusude ületamisel ja väsimuse korral.

Oma osalusega olid tulnud üritust, osalejaid ja korraldajaid austama ka põllumajandusminister Ivari Padar ja maavanem Margus Lepik.

Esmakordselt kavatsus olud lastesõidu parim tüdruk oli Gerda Altement, poistesõidus Tanel Tamm, teine Kenert Soots ja kolmas Ken Marten Vahtra. Vanuseklassis 9-14 olid tütarlaste kolm kiiremat: 1. Katre Marit Liiv, 2. Anette Sinisalu, 3. Merit Mäekalle. Poiste sama vanuseklassi paremusjärjestus: 1. Miko Sein, 2. Darvi Drenkhan, 3. Askar Neumann. Vanuseklassi 15-39 neidude ja naiste kolm kiiremat: 1. Eliise Suija, 2. Kaja Mölder ja 3. Diana Audru. Eliise Suija aeg 31 minutit ja 2 sekundit on 13,2 km pikkuse raja rekord naisteklassis.

Daamide vanuseklassis 40 ja vanemaad kujunes paremusjärjestus järgmiseks: 1. Marje Vahtre, 2. Margis Sein, 3. Marju Toom. Noormeeste ja meeste vanuseklassi 15-39 eluastat kolm kiiremat: 1. Ever Sinisalu, 2. Edvin Udras ja 3. Alo Vahtre. 26 kilomeetrit läbis Ever uue suurepärase rajarekordiga 51 minutit ja 3 sekundit. Meesveteranidest olid kolm kiiremat: 1. Janek Luik, 2. Margus Lepik ja 3. Jaanus Kolju.

Kõigi distantsi läbinute vahel välja loositud peaaühinna- alumiiniumraamiga mägikrossiratta omanikuks sai Anette Sinisalu Tõrvast ja lastesõidu tõukeratta omanikuks samuti tõrvalane Gerda Altement.

„Suurepärase võistlus ja selle korraldus,“ olid Ivari Padari sõnad võistluse lõputseremoonial.

Suur tänu võistluse ettevalmistajatele ja läbiviijatele.

Kevadised toimetused Ritsu koolis

Jaana Veri,
Ritsu kooli õpetaja.

Nagu ikka kevaditi on õppeasutustes kibekiire aeg – nii ka meie koolis.

Maikuus on toimunud palju üritusi. Siinkohal tooksin välja mõned neist.

Seose Kevadtormi õppustega, saime kaks nädalat jälgida sõjaväelaste tegemisi Ritsus. 14. mail kutsuti meid aga enda juurde: tutvustati erinevaid relvi ja sidepidamisevahendeid ning välihaiglat. Kirsiks tordi peal oli sõja-autodega sõitmine, mis pakkus lastele suure elamuse. Nii mõnigi laps lubas hakata sõjaväelaseks.

28. mail võtsid meie kooli 4 õpilast osa Valgas toimunud Valgamaa koolinoorte meistrivõistlustest kergejõustikus. Koju toodi 6 medalit.

Osalesid Adriaana Orlov, Karmen Mõts, Ott Aas ja Väino Lensment.

3. juunil toimus meie kooli tublimate laste ja nende vanemate vastuvõtt. Meile esines mandoliini-ansambel Tõrvast.

Sellel õppeaastal lõpetas Ritsu kooli kiituskirjaga 7 õpilast:

- ♦ Martin Meltsas – 1. klass
- ♦ Karlis Padar – 1. klass
- ♦ Keiu Tomp – 1. klass
- ♦ Andre Laanemets – 2. klass
- ♦ Birgit Saar – 2. klass
- ♦ Hanna – Liisa Unt – 2. klass
- ♦ Merit Mäekalle – 4. klass

Ritsu koolist osales maakondlikul matemaatika 2. ja 3. klasside olümpiaadil kolm õpilast: Stella – Marisabel Ratt, Hanna – Liisa Unt ja Kenert Soots. Kenert saavutas 1. koha. Lapsi juhendasid õpetaja Asta Tsirp ja

Maikuus käisid külas Kuperjanovi jalaväepataljoni sõdurid
Foto: Erakogu

Kerdi Käärrik.

Sellel aastal võtsid kooli rahvatantsijad ja lasteaiavanem rühm osa Valgamaa tantsupeost ja Mulgi III peost. Eriline tänu õpetaja Kartin Viskovile, kes õpetas lastele tantsud selgeks. Suur tänu ka kõigile õpetajatele ja lastevanematele, kes jõu ja nõuga abiks olid.

Ritsu Lasteaed – Algkool soovib kõigile ilusat suve ja kohtumiseni sügisel.

Taagepera kirik 340

Arvo Lasting

1674.aastal, mil Otto von Stackelberg ostis Vaoküla ehk hilisema nimega Taagepera mõisa, lasi ta ehitada endise puust kiriku asemele kivist kiriku.

Rahva seas kõneldakse, et härra von Stackelberg sattunud kord merehätta ja vaimust antud talle käsk ehitada kirik. Vene naine ja vene mees kandnud Veskijärvest sõelaga vett. Kuhu viimane tilk kukkus, sinna ehitatud kirik. See paik olnud eestlaste paganausuaegne matusepaik. Lisatakse, et härra Otto von Stackelberg vedanud ise sõiduhobustega metsast esimesed palgid kiriku

ehitamiseks välja. Legendi järgi ehitatud kirik algul puidust, hiljem kivist.

Taagepera kiriku ehitamise 340. aastapäeva tähistasime kontsertjumalateenistusega, kus laulis Tallinna Jaani koguduse kammerkoor. Koori juhatasid Reet Lend ja Triin Lend. Koori saatis Tiia Tenno. Ühe laulu puhul astus ette koori solist Priit Põldma.

Tallinna Jaani koguduse õpetaja Eve Kruus jutlustas Taagepera rahvale kirikust kui kodust. Kaasa teenis naaberkoguduse Karksi hooldajaõpetaja Allan Praats. Tervitusi tõid praost Marko Tiitus ja Helme vallavalitsuse esindaja Andrus Lepikov.

KIRIKUTEATED

- ♦ 22.juunil kl.11 Taagepera kalmistupüha.
- ♦ 24.juunil kl.11 Helme kalmistupüha.
- ♦ 29.juunil kl.11 armulauaga jumalateenistus Helme kirikus. Külas on Norra Byneseti koguduse sõbrad jutluse ja muusikaga.
- ♦ 29.juunil kl.20 kontsert Tõrva kirik-kammersaalis Helme ja Byneseti koguduste sõprusuhete 20.aastapäeva puhul. Laulavad Norra koor ja Helme valla ans.Sillervo.
- ♦ 13.juulil kl.11 armulauaga jumalateenistus Helme kirikus.
- ♦ 20.juulil kl.11 ristimise meenutamise jumalateenistus Helme

kirikus. Ootame tähtpäevale kõiki, kes 5 või 10 aastat tagasi Helme kirikus ristitud.

- ♦ 20.juulil kl.14 jumalateenistus Taagepera kirikus.
- ♦ 27.juulil kl.11 hõbeleeri jumalateenistus, ootame õnnistamisele 25-aasta taguseid leerilapsi.
- ♦ 2.augustil kl.19 orelikontsert Taagepera kirikus Hugo Lepnurme 100.sünniaastapäeva puhul. Korraldab Andres Uibo. Organistid: Urmas Taniloo, Ene Salumäe, Kristel Aer, Edouard Oganessian (Prantsusmaa), Tallinna Kammerorkester.
- ♦ 3.augustil kl.11 armulauaga jumalateenistus Helme kirikus.

BMF
BALTIC MACHINE FACTORY

KVALITEETSED JA VASTUPIDAVALD METSAVEOHAAGISED JA PALGITÕSTUKID

- ▶ Ühe- ja kahetalalised metsaveohaagised
- ▶ Kandevõime 7-13 t
- ▶ Palgitõstukid 4,1-8,45 m

Vaata lähemalt: www.bmf.ee
Küsi pakkumist: info@bmf.ee, 516 5036

HELME VALLA PÄEV laupäeval, 19. juulil Helmes

- kl.13 KÄSITÖOLAAT ootame kaupleva talutoodangu ja käsitööga laadamelu pakuvad: Eduardas ja Merike
- kl. 15 VALLAPÄEVA AVAMINE vallavanema ja volikogu esimehe tervituskõned, aukodaniku väljakuulutamine, heakorralduskursi tänukirjade üleandmine
- Kl 16.30 KONTSERT
Esinevad: tantsurühmad Hõbetäht, Eideratas, Liisud, Jandali ja Pastlapoolikud ning ansambel Sillervo
- Kl.17 -20 erinevad SPORDIVÕISTLUSED
- Kl.20 esineb KARL-ERIK TAUJAR
- Kl.21-01 ansambel NÖÖP
- Kl.22 lõkke süütamine
- Kl.24 ILUTULESTIK

info tel. 53411816

Tuleme kokku!

Omaaegne Valga EPT oli Valga rajoonis üle tuhande töötajaga asutus. Asutuses oli palju tootmis-harusid, üks suuremaid oli automajand, kus oli kuni 260 erinevat liiklusvahendit. Paljud endised ja praegused autojuhid on avaldanud soovi saada kokku, meenutamaks aegu, mis olid tegusad.

Automajandi tööülesandeks oli maaparandusteade ehitus, frees-turba vedu majanditesse ja põlev-kivituhha vedu põldudele.

Praegugi töötavad meie endised autojuhid rahvusvahelistel vedudel.

Kõik autojuhid, automajandi töötajad, remondilukksepad – ootame teid 12. juulil 2014 a kell 15.00 hr Mati Mõtsa Variku tallu Möldre külas. Kohtumiseni!

Palume oma osalusest teatada hiljemalt 5. juuliks

Mati Mõts tel 5138236
Arvo Kolk tel 5293099

HUMMULI RAHVAMAJA SAALIS

RÄNDNÄITUS "EESTI RIIKLIKUD TEENETEMÄRGID"

Eesti Vabariigi Riigikantslei ja Eesti Rahvusraamatukogu näitus annab ülevaate riiklike teenetemärkide ajaloost.

Eesti Vabariigi riiklike teenetemärkide lugu on Eesti Vabariigi arenguloo lahutamatu osa. Esimene riiklik autasu Vabaduseristi aumärk asutati Eesti Vabariigi esimesel aastapäeval, 24. veebruaril 1919. Aumärk anti Vabadussõjas osutatud sõjaliste teenete tunnustamiseks.

Rändekspositsioon "Eesti riiklikud teenetemärgid" valmis Eesti Vabariigi 90. juubeliks. Näitus annab ülevaate Eesti riiklike teenetemärkide tekkest, nende ajaloost ja tänapäevast. Eksponeeritud on hulk haruldasi ja laiemale avalikkusele tundmatuid dokumente ja fotosid. Näituse koostamisel on kasutatud lisaks Rahvusraamatukogu kogudele ka materjale Eesti Filmiarhiivist, Eesti Riigiarhiivist ja Eesti Ajaloomuseumist.

Näituse koostas Lea Hein, kujundas Tiit Laur.

Näitus on avatud juuniku lõpuni.

Tõrva linna, Helme valla ja Põdrala valla

JAANITULI

21. juunil Pikasilla laululaval

20.00
Erinevad võistlused
täiskasvanutele ja tegevused lastele
kajakade sõit, kõievedu, kotijooks, batuut ja lastemängud

21.30
Jaanitule süütamine

22.00-03.00
Tantsuks mängivad
Lycill ja N-Euro

Kohapeal toitlustaja!

Sissepääs tasuta!

Bussiliin Tõrva-Pikasilla väljub Tõrva kesklinnast kell 19.30 ja 22.00.
Bussiliin Pikasilla-Tõrva väljub Pikasilla laululava juurest kell 21.30 ja 24.00
Bussipileti hind 2 €

Jaanipäeval kohtume Pikasillas!
Piirkondliku jaanipäeva korraldavad Tõrva linn, Helme vald ja Põdrala vald

TAAGEPERAS RMK PLATSIL 23.06.2014 ALGUSEGA 17:00

JAANITULI

ESINEVAD: HÕBETÄHT, ANATOLI JA TATJANA JA TEISED...
MEENUTUSED - AEG, KUI TAAGEPERAS ELASID ISBERG, USBERG, SUMBERG, SIMBERG (OLEV TAMMARU, LUULE TAMMARU, VIRGE SCHMIDT)

MURUMÄNGUD, VÕISTLUSED
SÜÜA, JUUA VÄIKSE TASU EEST

Humpuli 28. JUUNIL Pumpuli

SEIKLUSLIK ORIENTEERUMINE

ASUKOHT: HUMMULI STADION
Meeskonnas 3 liiget

Osalemine tasuta!

ALGUS 15:00
Vanusepiirang 14+

Lisainfo: 56507635

Sel päeval ei saa keegi tööd teha, sest spordisõprade silmad on suunatud rajale! Ara maga maha võimalust panna oma osavus koos sõpradega proovile!

Kingikotte aitavad täita: Nakatu turismitalu | Hawaii Express | Laekeskus | Maks ja Moorits | Würth | Toidubaar | Tõrva elekter | Hummuli Aaro | Ruut fm | Bauhof | Automaailm | Valga K-rauta | Arenaauasentuur | Vallai | Keesi disain

Kas otsid suveks tööd? Kas soovid raha teenida?

Tallinna, Pärnu ja Tartu MAXIMA kauplused pakuvad sellist võimalust Sulle ja Su sõpradele!

Ettevõtte garanteerib:

- stabiilse palga
- tasuta lõunasöögid
- tasuta majutuse

Tule ise, kutsu kaasa kõik oma sõbrad ja saad iga kutsutud sõbra eest preemiaks 45 eurot (brutos)!

Küsi täiendavat infot : tel 6023116
e-posti aadress: personal@maxima.ee

Tule ja korralda endale tasuv ja lahe suvi!

Hummuli Vallavalitsus koostab uut arengukava perioodiks 2014-2020

Arengukava ja eelarvestraategia on aluseks vallaelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Arengukava ülesandeks on aidata omavalitsusel pidevate muutustega edukalt hakkama saada ning tagada piirkonna pikaajaline tasakaalustatud areng.

Hummuli Vallavalitsus soovib, et arengukava ja eelarvestraategia koostamisest võtaks osa võimalikult palju kogukonna liikmeid, mille tulemusena saavutatakse kokkulepe, mille peab olema kodukant tulevikus, valla olemasolevaid ressursse ja võimalusi kõige otstarbekamalt kasutades.

Arengukava ja eelarvestraategia eelnõu esitatakse esimesele lugemisele juuniku vallavolikogu istungile ja

teisele lugemisele septembris. Eelnõuga saab eelnevalt tutvuda valla veebilehel. Ettepanekuid arengukava ja eelarvestraategia eelnõu muutmiseks ja täiendamiseks on võimalik esitada kirjalikult 1. augustini 2014.

Arengukava ja eelarvestraategia avalikul arutelul, kuhu kõik vallaelanikud on oodatud, toimub 8. juulil 2014 kell 18.00.

Hummuli Vallavalitsus

Hobitalunik ja peagi aset leidva muusikaürituse Helme Pilgar peakorraldaja Andrus Lepikov (50) leidis tee tagasi oma juurte juurde- lapsepõlvekoju Helmesse ning naudib elu nii, kuis jaksab.

Andrus Lepikov: „Olen standardne hall tüüp!“

Deivi Kivi

Kuigi sotsiaalvõrgustikus on Andruse elukohaks märgitud Uus-Meremaa, siis tegelikult tegutseb krutskeid armastav mulk ikka Valgamaal. Nimelt on Andruse hoolitseda 41 lihaveist, kellest noorim nägi ilmavalgust Andrusega kokkusaamise hommikul.

Unistus saada mõnusaks vanaisaks

Reaalaineid mittearmastav Andrus asus peale keskkooli Tartusse juurat õppima. Seda aega meenutades kostub tema suust rõõmsalt: „Oi-oi-oi ... siis sai igasugust pulli, aga laisk olen ma nii palju, kui vähegi kannatab. Vahel natukene rohkemgi.“ Just laiskusekaart oligi selle põhjuseks, miks Andruse kool lõpetamata jäi. Sellest hoolimata sai ta erialast tööd. Mees leiab, et just tänu juurale suudab ta täna asjaolusid ja inimesi objektiivselt hinnata. „Jahu pole mõtet ajada, loevad asjad, mis on olemas,“ ütleb Andrus ja lisab, et kohtusaalis emotsioonid rolli ei mängi. Talle meenub lugu, kuidas kord aastaid tagasi tema sõbra pruut küsis, millised Andruse tulevikuplaanid on. „Vaata, väärt oli tema nägu, kui teatasin, et mu kõige suurem plaan ja unistus on saada mõnusaks maavanaisaks!“ meenutab ta.

Unistused täituvad ja Andrusele sobib maaelu nagu rusikas silmaauku. Eriti andekas on mees oma loomadele nime panemises. Kassihärrad on kandnud nimesid Liiva-Annus, Mulla-Madis ja Kalmu-Eedi. Koduõues liputavad saba Käps, Väike Pliks, Kutt ja Shaakal.

„Ma ütlen, need koerad on jobud ... aga omad jobud!“ ütleb Andrus.

Talupidamist ei saa võtta tööna

Andruse tavaline päev algab hommikul, millest esimesed pool tundi võib julgelt kohvi joomisele pühendada. „Ei, ma ei torma. Ma olen pika toimega, mul võttis täiskasvanuks saaminegi kaua aega!“ naljatleb Andrus. Peale ergutavat kohvi kõnnib ta õue peal ja vaatab „äduud“ üle. Need on lihaveised, kes au ja uhkusega Andruse poja Mikko Arvo (2) poolt leiutatud nime kannavad. Hommikusöök saab mehe teadmist mööda alati isenesest valmis, sest Andruse ja laste kõhud hoiab täis mehe abikaasa Hele.

Siis rutiin lõpeb ning edasi toimetab pererahvas nii, nagu Jumal juhatab. Andruse sõnul ei saa talupidamist tööna võtta ning purustab taluniku stereotüübi: „Inimeste kujutelm taluelust on teistsugune. Ma ei ärka hommikul kell 4 ja ei mütta poris nii, et vahepeal jõuan vaevu hinge tõmmata,“ sõnab Andrus ning tunnistab, et üritab võimalikult vähese tööga tulemi saavutada. „Miks ma peaksin elama ilusas kohas, kui ma seda nautida ei saa?“ Tulevikuplaanide kohta oskab Andrus öelda: „Jumalad naersid, kui inimesed plaane tegid.“ Abikaasa Hele nõustub, et plaane tuleb just selleks teha, et need untsu lähleksid.

Tagasi maale tulles alustas Andrus nullist ja on tänaseks päevaks endalegi hirmuäratava

tempoga arenenud. 2012. aastal oli perel 6 lihaveist, 2013. aastal 10 tükki ning 2014. aastal koguni 41 looma.

Pilgari korraldaja = ebanormaalne

Sellel aastal neljandat korda toimuv Helme Pilgar on Andruse eest vedada. Mees ise pilli ei mängi, kuid küsimuse peale, kas ta laulab, ütleb ta: „Oi, laulan ma muidugi! Keegi ei taha ainult kuulata.“ Lastele ta laulab hea meelega, kuid vahel kardab, et ehk rikub nende kuulmise ära. Üleüldse on Andrus oma abikaasa sõnul väga hea isa. „Andrus on tohutult kannatlik ja rahulik, aga mõnikord plahvatab ka,“ räägib Hele, kuid Andrus lisab, et teda peab ikka väga palju torkima, et see juhtuks. Mikko Arvo ja noorema poja Nigul Johani (11-kuune) kasvatamisel järgib pere kindlat motot, milleks on „pigem pasane ja tuhane, kui tusane ja pahane.“ Tütrel Eva Johanna (17) sõnul on ta isalt pärinud lugemispisiku, sest Andrusele on alati vähemalt üks pooleliolev raamat, mida ta loeb. Lisaks vaatas Eva Johanna oma esimese jalgpalli maailmameistrivõistluste mängu just koos isaga.

Helme Pilgari korraldamisel riskib ta alati. „Reaalsustaju ütleb, et ei tohiks üldse nii teha, aga see ongi minu kiiks, ikka lähen ja teen!“ ütleb Andrus ja kinnitab, et talle meeldib end proovile panna. Alguse sai kõik sellest, kui Andrus kutsus Tõrva Gümnaasiumisse esinema Jaan Tättet, kellega ta koos sõjaväes käis ja Marko Matvere. Esinejad laulsid toona pimedal laval, sest Andrus oli unustanud, kust tuled põlema käivad. Nende kutsumine Tõrva oli veidi iroonilinegi, sest Andrus meenutab, kuidas ta aastaid tagasi Tartus Vanemuise mäest üles kõndis ja Tättet ning

Matveret kohtas. Viskasid kätta ja Tättet ning Matvere andsid rõõmsalt teada, et nad lähevad esinema. Andrus olla selle peale naernud ja öelnud: „Lõkke ümber võite laulda.“

Helme Pilgar sai alguse tänu sellele, et Andruse arust oli laululava ning selle ümbrus nukralt kasutamata. „Inimesed on seda väärt, seal on kõik olemas – all in one.“ Andrus naudib kohalikule rahvale Eesti tippmuusikute näitamist. „Ma ei taha rohkem õnnelikumaks saada! Ilma jamadeta oleks ju nüri elada.“

22. juunil kell 20.00 toimuv Helme Pilgar kutsub igas vanuses inimesi lustima Helme laululavale, kus muusitseerib Tõnis Mägi koos ansambliga Estraadi-raadio ning hiljem mõurab Metsatõli. Lastele vanuses kuni 7 eluaastat on üritusele sissepääs tasuta. Pilet 15 €.

KAALUMAJA OÜ

Kvaliteetsed kaalud Kaalumajast

tel 55 648 186

info@kaalumaja.ee

www.kaalumaja.ee